

GEMEENTE
LEEWARDERADEEL

WMO-Beleidsplan 2008 - 2011

**Samen op weg naar een
zorgzame samenleving**

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting	4
1. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning	6
2. Visie, missie en motto	9
3. Leefbaarheid en sociale samenhang	13
4. Preventieve ondersteuning jeugd	15
5. Informatie en advies	18
6. Mantelzorg en vrijwilligerswerk	20
7. Bevorderen van deelname aan de samenleving	22
8. Voorzieningen voor mensen met een beperking	24
9. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg	26
10. Burgerparticipatie, communicatie en verantwoording	28
11. Financiën	30
12. Overzicht beleidsdoelstellingen en beleidsacties	32
13. Tijdsplanning	35

Inleiding.

Per 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) van kracht geworden. Doel van de WMO (die als een brede participatiewet moet worden beschouwd) is dat iedereen in de samenleving kan meedoen. De WMO heeft als doel dat mensen, als zij in het dagelijkse leven hulp nodig hebben, ondersteuning krijgen. Uitgangspunt hierbij is dat individuele burgers met een beperking in staat moeten zijn, om:

- a. een huishouding te voeren;
- b. zich in en om hun woning te kunnen bewegen;
- c. zich per vervoer te kunnen verplaatsen; en
- d. mensen te kunnen ontmoeten en sociale verbanden aan te kunnen gaan.

Aan de gemeente is hierbij een regierol toegedacht. De WMO is er echter niet alleen voor individuele en algemene (zorg)voorzieningen, de WMO ondersteunt ook mensen die zich inzetten voor hun medemens of buurt, zoals vrijwilligers en mantelzorgers. Ook beoogt de WMO-activiteiten te stimuleren die de onderlinge betrokkenheid, saamhorigheid en samenwerking in dorpen, wijken en buurten vergroten. Daarnaast maakt ook de opvoedingsondersteuning deel van de WMO uit. De WMO richt zich (zie hoofdstuk 11) op een breed scala van voorzieningen.

De WMO komt in de plaats van de Welzijnswet, de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG), een aantal onderdelen uit de AWBZ (o.a. de huishoudelijke verzorging) en een onderdeel uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de OGGZ).

Werd in het verleden voor het oplossen van problemen met name naar maatschappelijke organisaties en de gemeente gekeken, met de komst van de WMO wordt er een beroep op de lokale samenleving gedaan. De zgn. 'civil society' (de zorgzame samenleving) komt hierbij centraal te staan. Dit is voor alle hierbij betrokken partijen een niet mis te verstane opgave, die veelomvattend en complex is. Samen zorgen voor elkaar. Dit vraagt om een open en transparante houding. Laten zien waar je als burger en als gemeente voor staat. Samen proberen voorafgestelde doelen te bereiken. Het gaat hierbij om het reageren naar elkaar toe (en dus niet ageren), luisteren en open staan voor elkaars argumenten en suggesties en gebruik maken van elkaars kracht(en). Een manier van op lokaal niveau (van kern tot straatniveau) samenleven en samenwerken.

Redenen genoeg voor de gemeente Leeuwarderadeel om de uitdaging die de WMO biedt met twee handen aan te grijpen. De gemeente Leeuwarderadeel realiseert zich hierbij dat dit best een moeilijke opgave is. Veel inwoners hebben een druk bestaan en daardoor weinig tijd voor hun (naaste) omgeving. Het versterken van gevoelens van solidariteit en samen zorgen voor elkaar vraagt om keuzes te maken. Niet alleen op individueel, maar ook op gemeentelijk niveau. Soms is er een cultuuromslag nodig. Dit vraagt om geduld en als gemeente vooral niet te veel hooi op de vork te nemen. Beter een aantal projecten per jaar goed oppakken dan meerdere half. De concrete invulling van de WMO zal een traject van meerdere jaren omvatten. Het gaat hierbij om een groeiproces.

De gemeente Leeuwarderadeel is in 2005 met de voorbereidingen voor de WMO gestart. Hierbij is toentertijd voor een tweesporen traject gekozen, bestaande uit:

- a. wettelijke verplichte zaken per 1 januari 2007; en
- b. zaken die de gemeente qua tijd wat meer beleidsruimte boden.

De onder a. genoemde wettelijk verplichte zaken betreffen de (zorg)voorzieningen die door de Dienst SoZaWe Noardwest Fryslân in Franeker worden uitgevoerd. Dit zijn de voormalige WVG-voorzieningen en de per 1 januari 2007 uit de AWBZ naar de WMO overgekomen Huishoudelijke Verzorging. Hier is vooreerst de prioriteit gelegd. Deze zaken zijn allemaal geregeld. Dit deel van de WMO was per 1 januari 2007 operationeel. Basis hiervoor vormde de in juli 2006 vastgestelde notitie “Door maatwerk betere zorg” van de Dienst SoZaWe Noardwest Fryslân. Later in het jaar 2006 zijn hiervoor o.a. ook nog een WMO-Besluit en een WMO-Verordening door de Dienst vastgesteld.

Naast de voornoemde wettelijke zaken is in 2006 ook een start met de onder b. genoemde zaken gemaakt. Dit zijn de meer gemeentelijke zaken. Gelijkzeitig met de voornoemde notitie “Door maatwerk betere zorg” is ook het “Visie-/Beleidsdocument Wet Maatschappelijke Ondersteuning Gemeente Leeuwarderadeel” door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit dit Visie-/Beleidsdocument is in 2007 een viertal vervolgnottities ontwikkeld en door de gemeenteraad vastgesteld. Het gaat dan om de volgende notities:

- * de notitie “Gemeentelijk beleid mantelzorg/vrijwilligerswerk”;
- * de notitie “Burgerparticipatie WMO”;
- * de notitie “WMO-loket Leeuwarderadeel - van zorgloket naar participatieloket”; en
- * het communicatieplan “Communiceren over de WMO doen we zo”.

Deze notities vormen mede de basis van het thans voorliggend WMO-Beleidsplan. Deze vier notities moeten dan ook als bijlagen bij dit WMO-Beleidsplan 2008 - 2011 worden gezien.

Het WMO-Beleidsplan is een soort parapluplan. De komende jaren zal het stapsgewijs alle onder de WMO vallende beleidsterreinen gaan bedekken.

Dit betekent dat, hoewel er in deze notitie per ‘prestatieveld’ beleids- c.q. actiepunten zullen worden geformuleerd, deze uiteindelijk tot één integraal gemeentelijk WMO-beleid zullen moeten leiden. Meer dan tot op heden zal het gemeentelijke beleid op elkaar moeten worden afgestemd. Dit zal echter, zoals al eerder aangegeven, een groeiproces zijn.

De resultaten van het WMO-beleid zullen wij jaarlijks bekend maken en de burgers vragen er hun mening over te geven.

Een belangrijke rol bij het toekomstige gemeentelijke WMO-beleid is er voor de begin 2008 ingestelde WMO-Adviesraad weggelegd. Deze WMO-Adviesraad zal de gemeente gevraagd en ongevraagd over de verdere stappen binnen het gemeentelijke WMO-beleid adviseren. De WMO-Adviesraad wordt een belangrijk aanspreekpunt binnen het gemeentelijke WMO-beleid.

Wij hopen dat er met dit WMO-Beleidsplan ontwikkelingen op gang komen die de binnen de WMO beoogde cultuurveranderingen zullen versterken. Dit willen wij de komende tijd samen met de inwoners van onze gemeente, lokale verenigingen en organisaties, zorgaanbieders en het lokale bedrijfsleven vorm geven.

“Meedoen en meedenken is samenwerken“.

Samenvatting

Hieronder een samenvatting van dit Beleidsplan.

De uitdaging van de WMO voor de gemeente Leeuwarderadeel

Het doel van de WMO is dat iedereen kan meedoen in de maatschappij. De WMO regelt dat mensen die hulp nodig hebben in het dagelijkse leven ondersteuning krijgen van hun gemeente. Het stimuleren van activiteiten die betrokkenheid in dorpen, buurten en wijken vergroten en het bieden van b.v. opvoedingsondersteuning maken in dit kader b.v. deel van de WMO uit. Het gaat om het bevorderen van de onderlinge betrokkenheid en het vergroten van de saamhorigheid en samenwerking. Een ontwikkeling die zelfs indruist tegen de hedendaagse maatschappelijke tendens van individualisering naar samen zorgen voor elkaar. De gemeente Leeuwarderadeel wil deze uitdaging aangaan.

Visie

Bestendig WMO-beleid, de eigen kracht van de inwoners als vertrekpunt, burgerparticipatie en het betrekken van de inwoners bij de WMO zijn enkele belangrijke onderwerpen binnen de WMO-visie van de gemeente Leeuwarderadeel. De gemeente Leeuwarderadeel voert een algemeen WMO-beleid waarbij zij er naar streeft dat al haar burgers gebruik kunnen maken van en participeren in algemene en collectieve voorzieningen (toegankelijk voor valide en invalide inwoners) op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Naast de gemeente spelen bij de versterking en uitbouw hiervan de lokale vrijwilligersorganisaties, het lokale verenigingsleven, de professionele organisaties en het lokale bedrijfsleven een rol.

Missie

De missie is om de komende jaren werk te maken van het realiseren van de maatschappelijke samenhang en de actieve participatie van de inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel om de cultuurverandering die de WMO voorstaat te verwezenlijken. Het doel is om op dorps-, buurt of wijkgericht niveau te zoeken naar lokale gemeenschappelijke belangen en die te gebruiken om de gewenste integratie en deelname te bereiken.

Motto

Het motto van de WMO is “Meedoen en meedenken”. Hiermee geeft de gemeente aan dat zij het belang en de betrokkenheid van haar inwoners bij de WMO serieus neemt omdat het ook alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel aangaat. Vroeg of laat krijgt iedere inwoner van de gemeente Leeuwarderadeel met de WMO te maken.

Rol gemeente

De gemeente vervult binnen de WMO verschillende rollen. De ene keer is dit de rol van regisseur en coördinator, de andere keer is dit de rol van initiator, facilitator of subsidiegever. Daar komt nu een nieuwe rol bij, die van aanjager. Dit betekent processen opstarten, acties ondernemen en afspraken maken en nakomen.

De manier van werken

De in deze notitie verwoorde wijze van werken duidt op het gegeven dat de verschillende partijen binnen de WMO (in ieder geval de gemeente, lokale vrijwilligers organisaties en verenigingen, professionele organisaties en het lokale bedrijfsleven) vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke samenhang en actieve participatie van haar inwoners om de cultuurverandering vanuit de WMO te verwezenlijken.

De prestatievelden

De WMO kent negen prestatievelden. Welke dit zijn en wat de gemeente Leeuwarderadeel hier over de periode 2008 - 2011 mee beoogt is in deze notitie uitgesplitst per prestatieveld aangegeven.

Burgerparticipatie en communicatie

Burgerparticipatie is een brede, algemene term voor alle activiteiten die de overheid onderneemt om burgers te betrekken bij haar activiteiten. Het gaat hierbij niet louter om belangenbehartiging, maar om blijvende betrokkenheid van burgers bij een bredere visie op maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Leeuwarderadeel. Naast betrokkenheid van de burgers is ook de betrokkenheid van allerlei instellingen zoals welzijnsinstellingen, Zorgaanbieders, woningcorporaties e.d. van belang.

Financiën

De financiering van de WMO verloopt via de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de autonome gemeentelijke middelen. De WMO strekt zich uit over verschillende gemeentelijke beleidsterreinen, van vrijwilligerswerk, mantelzorg tot het verstrekken van individuele voorzieningen. Jaarlijks stelt de gemeenteraad de begroting vast waarbij hij de keuzes maakt en de budgetten vaststelt van de verschillende WMO-beleidsterreinen.

1. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

In dit hoofdstuk wordt op het ontstaan van de WMO en de gemeentelijke verantwoordelijkheid en taakstelling in deze ingegaan.

1.1 Aanleiding WMO

Een aantal ontwikkelingen was voor de Rijksoverheid aanleiding voor het maken van de WMO.

Samengevat gaat het dan om de volgende ontwikkelingen:

- * De vergrijzing, ontgroening en vermaatschappelijking van de zorg.
De vergrijzing en vermaatschappelijking van de zorg zijn de belangrijkste aanleidingen voor de WMO. Deze ontwikkelingen leiden tot een hogere zorg- en ondersteuningsvraag. Ontgroening houdt in dat er minder mensen zijn om de zorg en ondersteuning te leveren en te betalen.
- * De AWBZ terugbrengen naar zijn oorspronkelijke doel.
Oorspronkelijk werd de AWBZ in het leven geroepen voor onverzekerbare zorg zoals instituutzorg. De bekostiging vond en vindt plaats op basis van het 'solidariteits-systeem'; een ieder betaalt mee via het inkomen. De afgelopen jaren zijn er echter voorzieningen onder de AWBZ geschoven die niet gezien kunnen worden als onverzekerbare zorg, zoals de hulp bij het huishouden.
- * De positie van de gemeente op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn.
De vermaatschappelijking van de zorg beoogt dat iedereen kan meedoen; van jong tot oud. Dat betekent meer dan wonen in een gewoon huis in een gewone wijk; zorg en welzijn moeten zo zijn ingericht dat het zo gewoon mogelijk deelnemen aan de samenleving mogelijk is. Dit vraagt om maatwerk per (kwetsbare) doelgroep: senioren vragen b.v. om andere ondersteuning dan mensen met een verstandelijke beperking. Dit vraagt nieuwe vormen van samenwerking. De WMO moet de regie hierin van de gemeente versterken en vergroten.
- * De verzorgingsstaat te duur en in onbalans.
Uit studies voorafgaande aan de invoering van de WMO is gebleken dat een deel van de maatschappij (kwetsbare groepen) de toegang tot een aantal basisvoorzieningen miste. Ook bleek er sprake te zijn van een aantal structurele tekortkomingen van de verzorgingsstaat. Geen 'nee' zeggen tegen mensen die publieke middelen feitelijk niet nodig hebben. Er gelden diverse procedures en criteria die het niet eenvoudig maken om 'nee' te zeggen. Er is in het verleden onvoldoende gebruik van de eigen mogelijkheden en initiatieven van burgers gemaakt.
- * Bezuiniging en ombuiging.
De AWBZ werd onbetaalbaar. Herziening was nodig om de verzorgingsstaat betaalbaar te houden.
- * De eigen verantwoordelijkheid van de burgers.
De vraag naar zorg en ondersteuning neemt niet alleen toe als gevolg van vergrijzing, maar ook door de hogere verwachtingen die zijn ontstaan naar de overheid. Dit is te wijten aan een sterk accent op het claimen van (verzekerde) rechten van langdurige zorg en ondersteuning en politieke keuzes: de focus teveel gericht op de keuzevrijheid en te weinig op het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van mensen binnen de eigen maatschappelijke verbanden.

1.2 Doelstelling WMO

Het maatschappelijke doel van de WMO is “meedoen”, ook wel maatschappelijke participatie genoemd. Maatschappelijke participatie kent drie varianten:

- a. het participeren in allerlei activiteiten, zoals het hebben van betaald werk, lid zijn van een vereniging of het bezoeken van evenementen;
- b. het meehelpen als vrijwilliger of mantelzorger; en
- c. het mede vormgeven aan beleid via inspraak en actief burgerschap.

Voor maatschappelijke participatie geldt dat de burger zelf verantwoordelijk en voldoende zelfredzaam is om aan de samenleving deel te nemen. Is dit niet zo en kunnen familie, vrienden en de directe omgeving geen of onvoldoende ondersteuning bieden dat moet de gemeente voorzieningen verstrekken.

1.3 Gemeentelijke verantwoordelijkheid WMO

De gemeentelijke verantwoordelijkheid in het kader van de WMO is in een negental zgn. ‘prestatievelden’ omschreven. Op deze negen prestatievelden dient de gemeente beleid te ontwikkelen.

Deze negen prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van advies, informatie en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. Het ontwikkelen van verslavingsbeleid en zorg.

1.4 Onderlinge verbondenheid van prestatievelden

De verschillende prestatievelden kunnen niet los van elkaar worden gezien. Zij staan onderling in meer of mindere mate met elkaar in verbinding (integraliteit). Dit vraagt om een integrale benadering bij de beleidsontwikkeling en uitvoering van de WMO.

Naast de WMO is er dan ook nog andere wetgeving (b.v. op het terrein van wonen en zorg) waarmee rekening moet worden gehouden. De integrale benadering vanuit de WMO strekt zich breed uit.

1.5 Taakstelling gemeente

De WMO-opdracht aan de gemeente is tweeledig:

1. Het voeren van een algemeen beleid gericht op de bevordering van zelfredzaamheid van burgers, hun maatschappelijke participatie en de leefbaarheid van de woonomgeving.

2. Het leveren van individueel geïndiceerde voorzieningen van maatschappelijke zorg aan burgers die daarop zijn aangewezen. Dit zijn op het individu en diens persoonlijke omstandigheden afgestemde voorzieningen, gericht op bevordering van de zelfredzaamheid.

2. Visie, missie en motto.

Dit hoofdstuk gaat in op de visie, de missie en het motto die de gemeente Leeuwarderadeel hanteert in de uitvoering van de WMO.

2.1 Visie

De gemeente Leeuwarderadeel laat zich zien als een gemeente waarin het prettig wonen is en mensen zich over het algemeen toch wel bij elkaar betrokken voelen (met name in de dorpen) en kent een breed en bruisend verenigingsleven. Met behoud van respect voor ieders eigenheid voelen de inwoners zich verantwoordelijk voor elkaar`.

“Een zorgzame samenleving: Een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeienis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie”.

Een goed functionerende civil society, waarin inwoners elkaar informele zorg bieden, zal het beroep op individuele voorzieningen vermoedelijk doen dalen. Over de bereidheid van burgers om zich voor elkaar in te zetten bestaat zowel twijfel als optimisme. Het individualisme zal langzaam plaats moeten maken voor samenwerking, onderlinge solidariteit en zorgen voor elkaar.

De komst van de WMO betekent ook vorm geven aan een cultuurverandering (lokaal en regionaal).

* Bestendig WMO-beleid

De maatschappelijke en culturele veranderingen die de WMO beoogt zijn een proces van lange adem en vragen om politieke bestendigheid.

* Eigen verantwoordelijkheid inwoners

In de geest van de wet legt de WMO de nadruk op brede participatie; de letter van de wet richt zich meer op de individuele voorzieningen. De gemeente Leeuwarderadeel neemt voor beide de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners als vertrekpunt. Zelf doen en zelf bepalen voorkomt de afhankelijkheid van de overheid. De gemeente gaat hierbij uit van de gedachte van dorps-, wijk en buurtgericht werken.

* Brede participatie van de lokale bevolking

De WMO raakt de lokale bevolking in al haar geledingen. Los van de wettelijke verplichting wil de gemeente Leeuwarderadeel daarom haar inwoners bij de WMO betrekken.

* De uitvoering van de WMO is in balans met de beschikbare middelen

De WMO moet een antwoord geven op de te hoge zorgkosten; de zorg zou op den duur onbetaalbaar worden. Het uitgangspunt voor de gemeente Leeuwarderadeel is dat de verstrekkingen van de voorzieningen binnen de grenzen van het jaarlijks door de gemeenteraad vastgestelde budget moeten blijven. In een tijd van schaarse middelen biedt een creatief WMO-beleid aangrijpingspunten om de civil society te vormen. Het gemeentelijke budget is ook niet onbeperkt. Er zullen wellicht keuzes moeten worden gemaakt. Daarnaast kan het uitvoeren van de WMO ook als gevolg hebben dat de druk op ambtelijke inzet toeneemt.

* Van gelijkheid naar maatwerk

Was de term gelijkheid in de uitbouw van de verzorgingsstaat het kernbegrip, de gemeente

Leeuwarderadeel vindt het begrip maatwerk binnen de WMO meer gepast. Maatwerk houdt niet automatisch in dat er altijd een individuele voorziening wordt verstrekt als een algemene (collectieve) voorzieningen ook uitkomst biedt. Algemene (collectieve) voorzieningen gaan voor individuele voorzieningen als hiermee 'zo gewoon mogelijk meedoen' gerealiseerd kan worden.

* Toekomstgerichtheid

Dit betekent het inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en daardoor toename van vraag naar zorg en ondersteuning. De gemeente Leeuwarderadeel ziet hierin kansen door gebruik te maken van de kracht en kennis van de oudere bevolking. Bijvoorbeeld door hen (nog meer) bij vrijwilligerswerk te betrekken.

Naar aanleiding van het vorenstaande formuleert de gemeente Leeuwarderadeel haar visie als volgt:

De gemeente Leeuwarderadeel voert een algemeen WMO-beleid waarbij zij in toenemende mate een beroep zal doen op de eigen zelfstandigheid, eigen regie en eigen verantwoordelijkheid van haar inwoners. De gemeente hecht daarbij waarde aan de maatschappelijke samenhang en faciliterend beleid ter verdere concretisering van de civil societygedachte.

De gemeente Leeuwarderadeel voert een algemeen WMO-beleid waarbij zij ernaar streeft dat al haar burgers gebruik kunnen maken van en kunnen participeren in algemene en collectieve voorzieningen (toegankelijk voor valide- en invalide bewoners) op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

De gemeente biedt gerichte aandacht en ondersteuning aan specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld vrijwilligers, mantelzorgers, mensen met een lichamelijke- en/of psychosociale beperking) die ondersteuning bij bepaalde activiteiten nodig hebben.

Naast de gemeente spelen bij de versterking en verbreding hiervan de lokale vrijwilligersorganisaties en het verenigingsleven (en vanuit de maatschappelijke betrokkenheid voor de lokale samenleving) ook de professionele organisaties en het lokale bedrijfsleven een rol.

De genoemde partijen dragen, vanuit hun rol en betekenis die daaruit voortvloeit, een collectieve verantwoordelijkheid om zorg en aandacht te hebben voor en naar elkaar zodat inwoners van Leeuwarderadeel vanuit hun eigen kracht kunnen blijven meedoen aan de (lokale) samenleving.

2.2 Missie

Naast het vormen van een visie formuleert de gemeente Leeuwarderadeel ook een missie. Hierbij beseft de gemeente dat het verwezenlijken van de missie een proces is van meerdere jaren en van een lange adem. Dit vraagt om daadkracht van het lokale bestuur en de lokale samenleving.

De gemeente Leeuwarderadeel omschrijft haar visie als volgt:

De missie van de gemeente Leeuwarderadeel is om in de komende jaren werk te maken van het realiseren van de maatschappelijke samenhang en de actieve participatie van haar bewoners om de cultuurverandering die de WMO beoogt te verwezenlijken.

De gemeente is coördinator en regisseur om mensen, groepen en organisaties bij elkaar te brengen. Het doel hiervan is op dorps-, wijk- en buurtgericht niveau te zoeken naar lokale gemeenschappelijke belangen om die te gebruiken om de gewenste integratie en deelname aan de lokale samenleving te bereiken.

Lopen belangen uiteen dan zoekt de gemeente naar raakvlakken. Is er sprake van tegenstellingen dan tracht de gemeente bruggen te slaan of maakt zij noodzakelijke keuzes. De gemeente draagt uit dat de leefbaarheid op termijn afhangt van de mate waarin medeverantwoordelijkheid feitelijk wordt vertaald naar meedoen. De gemeente ondersteunt initiatieven die een bijdrage leveren aan het realiseren van de gewenste gemeenschap. Dit kan per kern verschillende worden ingevuld.

2.3 Motto

Het motto van dit WMO-Beleidsplan is “Meedoen en meedenken”.

Hiermee geeft de gemeente aan dat zij het belang en betrokkenheid van haar inwoners bij de WMO serieus neemt, omdat het ook alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel aangaat. Vroeg of laat krijgt vrijwel iedereen in de gemeente Leeuwarderadeel op de één of andere wijze met de WMO te maken.

Met het motto “Meedoen en meedenken” ziet de gemeente Leeuwarderadeel haar WMO-beleidskader de nodige mogelijkheden voor haar inwoners en zichzelf om kansen van de WMO te benutten. Kansen gericht op het realiseren van lokaal maatschappelijke- en culturele veranderingen waardoor iedere inwoner van Leeuwarderadeel aan de lokale samenleving kan (blijven) meedoen.

2.4 Rol gemeente

De veranderingen die de WMO in de samenleving beoogt, moeten worden aangezwengeld. De ervaring leert dat dit niet van de lokale samenleving alleen verwacht kan en mag worden. De gemeente, als verantwoordelijk uitvoerder van de WMO, zal als eerste de spreekwoordelijke bal oppakken en er vervolgens samen met de inwoners, lokale verenigingen en organisaties, zorgaanbieders en het lokale bedrijfsleven voor gaan zorgen dat de bal ook echt gaat rollen.

De gemeente als aanjager

De gemeente vervult binnen het WMO-beleid verschillende rollen: de ene keer is dit die van regisseur en coördinator, de andere keer is dit die van initiator, facilitator of alleen als subsidiegever. Met de komst van de WMO komt hier nog een nieuwe rol bij: die van aanjager. Dit betekent processen opstarten, actie(s) ondernemen en afspraken maken en nakomen. ***Dit houdt in enerzijds ambtelijk investeren en anderzijds er voor waken om niet teveel ineens te willen.*** Dit Beleidsplan formuleert over de negen prestatievelden verschillende beleidsactiepunten. De WMO-coördinator zal niet alleen bewaken dat deze actiepunten geïnitieerd en opgestart worden, maar ook de voortgang er van. De gemeente zal jaarlijks haar WMO-prestaties immers naar haar inwoners moeten verantwoorden.

2.5 De manier van werken

Ook in de gemeente Leeuwarderadeel zal (in navolging van de landelijke ontwikkelingen) de komende jaren sprake zijn van een toenemende vergrijzing. Dit behoeft echter niet alleen als een negatief gegeven te worden ervaren, er kan ook een kracht in schuilen. Senioren nemen

vaak hun verantwoordelijkheid door hun kennis, vaardigheden en levenservaring voor de lokale samenleving beschikbaar te stellen.

De wijze van werken in de gemeente Leeuwarderadeel zal er op gericht zijn dat verschillende partijen (in ieder geval de gemeente, lokale vrijwilligersorganisaties en verenigingen, professionele organisaties en het lokale bedrijfsleven) ieder vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke samenhang en de actieve participatie van haar inwoners. De gemeente wil graag de kracht (de aanwezige kennis, vaardigheden en betrokkenheid) van bestaande netwerken benutten voor dorpen, wijken en buurten. De gemeente onderkent daarbij de rol die deze netwerken in het verleden hadden en nu nog hebben. Ook betreft de gemeente hierbij de professionals van b.v. (brede) welzijnsinstellingen vanwege hun kennis van de (lokale) samenhang. Het gaat om het samenwerken met elkaar waarbij iedereen ideeën en bijdragen levert vanuit het eigen (gezonde) verstand, ingevingen en spontaniteit en elke bijdrage (groot of klein) dezelfde waarde heeft.

In de hierna volgende hoofdstukken volgt de gemeentelijke invulling van het WMO-beleid per prestatieveld.

3. Leefbaarheid en sociale samenhang (1)

Bij dit prestatieveld gaat het om het zorgen voor (aantrekkelijke) plekken in dorpen, wijken en buurten waar mensen (jong en oud) elkaar kunnen ontmoeten en zich hier prettig bij voelen. Dit prestatieveld is ruim en breed geformuleerd en kent hierbij twee belangrijke uitgangspunten.

Het eerste is dat bewoners zelf bepalen wanneer hun omgeving leefbaar is, of aangeven op welke wijze de leefbaarheid verbeterd kan worden.

Het tweede is het basisprincipe om uit te gaan van de schaal van een dorp, een wijk of een buurt. Deze aanpak vergroot de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

Leefbaarheid laat zich vanuit het vorenstaande definiëren als “het wonen in een prettige en veilige omgeving en elkaar te ontmoeten met de mogelijkheden om gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg- welzijns- en gemakdiensten.

3.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling voor dit prestatieveld als volgt:

De gemeente bevordert deelname aan het sociale leven, actief burgerschap en zelfredzaamheid van haar inwoners door dorps-, wijk- en buurtbeheer en dorps-, wijk- en buurtgericht werken te zien als basiswerkwijze bij beleidsontwikkelingen. Daarbij zullen ontwikkelingen van dorps-, wijk- en buurtverenigingen en dorps-, wijk- en buurtgerichte samenwerkingsverbanden in Leeuwarderadeel worden ondersteund, gefaciliteerd en geïntensiveerd en zullen inwoners worden betrokken bij de ontwikkeling van het beleid op de diverse terreinen.

3.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Uitgangspunt bij dit prestatieveld is de civil society (de zorgzame samenleving). Hier ligt de basis voor het realiseren van resultaten op vrijwel alle WMO-prestatievelden. Het versterken van de onderlinge samenhang tussen en betrokkenheid van de inwoners creëert draagvlak om invulling te geven aan b.v. vrijwilligerswerk (prestatieveld 4). Vrijwilligerswerk is een belangrijke pijler als het om de leefbaarheid en de sociale samenhang in dorpen/wijken/buurten gaat. Leefbaarheid en sociale samenhang gaan iedereen (burgers, instanties, verenigingen, e.d.) aan. Iedere inwoner van de gemeente Leeuwarderadeel is vanuit zijn/haar eigen rol (potentieel) betrokkene bij dit prestatieveld.

Dit prestatieveld komt in de gemeente Leeuwarderadeel in de volgende beleidsterreinen terug:

- * wijkbeheer en wijkgericht werken (waaronder het beheer van kinderspeelterreinen)
- * sociaal-culturele activiteiten
- * dorpsontwikkelingsplannen
- * kunst en cultuur
- * amateuristische kunstbeoefening
- * het bibliotheekwerk;
- * accommodatiebeleid, waaronder de brede schoolontwikkeling
- * dorpsvisies (de dorpenpiegels)
- * sport (Go4Sport)

Daarnaast raken het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid ook sectoren, zoals wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en economie.

Om de civil society bij dit prestatieveld inhoud te geven vormen ontmoetingsplekken (zowel binnen- als buitenshuis) en (multifunctionele) accommodaties (scholen, dorpshuizen, e.d.) een belangrijke basis. Hier treffen inwoners elkaar. Bij het creëren van spel/sport/recreatie mogelijkheden is het belangrijk de lokale behoefte in beeld te hebben en na te gaan welke rol bewoners (b.v. bij het beheer) kunnen vervullen. Aspecten als schoon, veilig, heel en aantrekkelijk zijn kernbegrippen bij ontmoetings- en spel/sport/recreatie faciliteiten. Daarmee is dan ook een link gelegd met het nog afzonderlijk op te stellen gemeentelijk gezondheidsbeleid.

Een werkvorm als opbouwwerk zou een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit prestatieveld kunnen leveren.

3.3 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

De gemeente streeft er naar dat de inwoners hun woonomgeving als prettig en veilig ervaren. Dit betekent betrokken en tevreden burgers en een sterke gemeenschapszin. Inwoners voelen zich betrokken bij hun dorp/wijk/buurt.

3.4 Beleidsacties

Concrete (beleids)acties vanuit de gemeente ter ondersteuning van het vorenstaande zijn:

- * Het, waar mogelijk, meewerken aan het leefbaar houden van de dorpen. Dit kan in de vorm van:
 - het behoud van zgn. ‘harde voorzieningen’, zoals een school, een winkel, een (goede) busverbinding en een dorpshuis.
 - het faciliteren van zgn. ‘zachte voorzieningen’, zoals een veilig gevoel, betrokkenheid en het elkaar helpen/ondersteunen.
- * Het verder uitwerken en up-to-date houden van het gemeentelijke accommodatiebeleid (waaronder het dorpshuizenbeleid);
- * Het minimaal handhaven, en waar mogelijk verbreden, van het gemeentelijke subsidiebeleid voor voorzieningen die de leefbaarheid en de sociale samenhang kunnen bevorderen, zoals: kinderspeelterreinen, samenlevingsactiviteiten, recreatieve voorzieningen, de amateuristische kunstbeoefening, e.d.;
- * Een tijdige en heldere communicatie met inwoners over zaken die een dorp/wijk/buurt aangaan. Hieronder vallen ook de periodieke gesprekken met de verenigingen van dorpsbelangen;
- * Het stimuleren van de vorming van dorps-, wijk- en buurtnetwerken; en
- * Meewerken aan het verder uitwerken van de vastgestelde dorpspiegels.

4. Preventieve ondersteuning jeugd (2)

Bij dit prestatieveld gaat om het voorkomen dat jongeren in problemen geraken en het ondersteunen van ouders met vragen over de opvoeding. De gemeente sluit hierbij aan bij de vijf functies die hiervoor bij de jeugdzorg zijn beschreven. Dit betreft het project 'Jong in Fryslân' waarin onze gemeente in Middelseeverband een regionale invulling aan een sluitende aanpak rondom de jeugdhulpverlening geeft. Jong in Fryslân wil het gemeentelijke preventieve jeugdbeleid en het provinciale jeugdzorgbeleid beter op elkaar aan laten sluiten. Dit moet gebeuren door bestaande structuren te versterken en uit te bouwen, partijen bij elkaar te brengen en samenwerking tot stand te brengen. In Middelseeverband heet het dan "Jong in Middelsee".

Het gaat hierbij om de volgende vijf functies:

1. Informatie en advies over opvoeden en opgroeien;
2. (Vroegtijdig) Signaleren van problemen van jeugdigen en opvoeders;
3. Lichtpedagogische hulp, kortdurende hulp en hulp bij problemen met opvoeden en opgroeien;
4. Toeleiding tot het hulpaanbod: het totale lokale en regionale aanbod; en
5. Coördinatie van zorg: afstemmen van meerdere vormen van hulp/zorg, inzet gezinscoaches.

Binnen de jeugd kunnen drie leeftijdsfasen worden onderscheiden

* de leeftijd van 0 - 4 jaar (de voorschoolse leeftijd)

* de leeftijd van 4 - 12 jaar (de basisschoolleeftijd)

* de leeftijd van 12 jaar en ouder (het voortgezet onderwijs en de toeleiding naar arbeid).

Iedere leeftijdsfase kent zijn eigen voorzieningenniveau. Kinderen gaan van de ene naar de andere leeftijd fase. Dit moet op een goede wijze gebeuren. Dit vraagt om een goede samenwerking en afstemming tussen de partijen die bij de verschillende leeftijdsfasen zijn betrokken. Dit is met name van belang voor die kinderen die tussen de wal en het schip dreigen te vallen. Met het merendeel van de kinderen gaat het goed, maar voor die groep die in de problemen dreigt te geraken is het wenselijk een goede afstemmingsstructuur (een doorgaande lijn van 0 - 25 jaar) met alle hierbij betrokkene partijen te ontwikkelen.

4.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling voor dit prestatieveld als volgt:

Jongeren in een veilige, gezonde en stimulerende leefomgeving laten opgroeien met als doel hun talenten te kunnen ontwikkelen en hen een passende positie in de samenleving te laten verwerven en op te groeien tot volwassenen die zich verantwoordelijk weten voor zichzelf, de ander en de samenleving.

4.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Een veilige en gezonde leefomgeving is een voorwaarde om op te groeien tot een zelfstandige, volwassen en verantwoordelijke burger (prestatieveld 1). Er ligt ook een relatie met prestatieveld 3, omdat de gemeente adequate en éénduidige informatie en voorlichting verstrekt over de op de preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en opvoedingsondersteuning gericht naar ouders. Een relatie met de prestatievelden 5, 6, 7, 8 en 9 ligt er bij problematieken rond handicaps, huiselijk geweld, geestelijke gezondheid, huisvesting en verslaving.

Naast hun ouders/opvoeders onderhouden de gemeente (o.a. via het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang en het basisonderwijs), de provincie (verantwoordelijk voor de jeugdzorg), de sportverenigingen, de GGD, de consultatiebureaus van de Thuiszorg, Halt en de kerken een relatie met de jeugd/jongeren.

De doelgroep bestaat, zoals hiervoor al aangegeven, uit jongeren in de leeftijd van 0 - 25 jaar en hun ouders/opvoeders.

Dit prestatieveld komt in de gemeente Leeuwarderadeel in de volgende beleidsterreinen terug:

- * het jeugd- en jongerenwerk;
- * het peuterspeelzaalwerk;
- * de kinderopvang;
- * de sport (GO4Sport);
- * het basisonderwijs;
- * de jeugdgezondheidszorg (de GGD en de Thuiszorg);
- * de openbare orde en veiligheid;
- * het schoolmaatschappelijk werk
- * de leerplicht;
- * de lokale educatieve agenda; en
- * het bureau Jeugdzorg.

4.3 Kansen en mogelijkheden

Jeugdbeleid is op te splitsen in algemeen en preventief jeugdbeleid.

Binnen het preventieve jeugdbeleid neemt opvoedingsondersteuning een zeer belangrijke plaats in. Het gaat daarbij zowel om activiteiten die zijn gericht op jeugdigen zelf ter voorkoming van problemen met opgroeien als die zijn gericht op de ouders met problemen met opvoeden.

Vanuit de WMO richt het preventieve jeugdbeleid zich op de al genoemde vijf functies.

Daarbinnen willen wij doelen en resultaten benoemen. Daarbij spelen ook de zorgstructuren binnen het onderwijs, de consultatiebureaus en de GGD een belangrijke rol.

Daarnaast heeft ook het algemene jeugdbeleid een rol voor wat betreft het preventief werken.

Daarbinnen nemen het jongerenwerk en het faciliteren van jongerenvoorzieningen (hang- en ontmoetingsplekken, e.d.) een belangrijke rol in.

Recente landelijke ontwikkelingen rondom het vorenstaande gaan in de richting van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De Rijksoverheid wil landelijk CJG's opzetten. Iedere gemeente dient in 2011 over een lokaal CJG te beschikken. Het CJG is een voorziening waarbinnen de verschillende bij de jeugd/jongeren betrokken partijen bij elkaar komen. Het doel van een CJG is dat de betrokken partijen door bij elkaar te zitten hun krachten nog beter kunnen bundelen, nog herkenbaarder zijn en hun advies- en informatiefunctie nog beter kunnen uitvoeren. Binnen dit CJG zullen dan ook ontwikkelingen als JIM, het schoolmaatschappelijke werk en het Sociaal Team een plaatsje moeten krijgen.

4.4. Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

- * Verantwoordelijke opvoeders en jongeren.
- * Minder overlast en vandalisme.
- * Een goede samenwerking tussen alle partijen uit het brede segment van preventie, zorg en ondersteuning die met jongeren tot 25 jaar werken, zodat een optimale afstemming plaatsvindt en een sluitende aanpak wordt bevorderd.

- * Verbetering van de preventieve signaleringsstructuur binnen de voorschoolse en de basisschoolperiode en in de overgang tussen deze beide perioden, alsmede de overgang naar het voortgezet onderwijs.

Het vorenstaande krijgt mede een uitwerking in de, naar verwachting, in de loop van 2009 door de gemeenteraad vast te stellen notitie “Integraal jeugdbeleid gemeente Leeuwarderadeel”.

Mede op basis van deze notitie zal dan ook een verdere invulling aan landelijke ontwikkelingen als het Centrum Jeugd en Gezin, het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex worden gegeven.

4.5 Beleidsactiepunten

- * Het aan jongeren aanbieden van een passend aanbod van recreatieve, sport- en culturele activiteiten”.
- * Opvoedings- en opgroeiondersteuning versterken en daardoor verantwoordelijke opvoeders en jongeren creëren. Hierbij de mogelijkheden voor laagdrempelige steunpunten opvoeding- en opgroei problemen nader uitwerken.
- * In regioverband (Jong in Middelsee) werken aan een sluitende ketenaanpak 0 - 25 jaar van integrale zorgverlening, met bijzondere aandacht (via het Sociaal Team) voor gezinnen met meerdere problemen (ook wel als ‘multi-problem’ aangeduid).
- * Het, met alle hierbij betrokken partijen, ontwikkelen van een goede afstemmingsstructuur (netwerken) tussen de drie genoemde leeftijdsfasen.
- * Het inspelen op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen rondom het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- * Het in stand houden, en waar mogelijk versterken, van op dit prestatieveld betrekking hebbende voorzieningen.

5. Informatie en advies (3)

Bij dit prestatieveld gaat het om het informeren en adviseren van inwoners over hulp en ondersteuning die zij kunnen krijgen op het brede terrein van wonen, welzijn en zorg. Enerzijds moet de informatie c.q. het advies de burger wegwijs maken in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan dan gaan om zowel algemene voorzieningen (zoals accommodaties, sport, zorgvoorzieningen, informatiepunten) als om specifieke voorzieningen (individuele adviezen of hulp bij de verheldering van ondersteuningsvragen). Anderzijds maakt cliëntondersteuning ook onderdeel van dit prestatieveld uit. Cliëntondersteuning betekent de cliënt helpen bij het maken van een keuze voor een voorziening en/of het oplossen van een probleem. Het richt zich op regieversterking van mensen (en hun omgeving) die voor een complexe vraag/situatie staan. Het doel is de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

5.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op dit prestatieveld als volgt:

Het organiseren van activiteiten gericht op het aanbieden van informatie en advies gericht op het wegwijs maken van burgers in het veld van de maatschappelijke ondersteuning. De gemeente wil dit doen door het doorontwikkelen van het bestaande ‘basisloket’ van de Dienst SoZaWe in het gemeentehuis tot HET loket voor informatie en cliëntondersteuning over/voor diensten, producten en voorzieningen op het gehele gebied van wonen, welzijn en zorg.

5.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Met de doelstelling van dit prestatieveld wordt ook de samenhang tussen de verschillende prestatievelden van de WMO een gegeven. Het raakt alle prestatievelden. Dit prestatieveld strekt zich uit over alle beleidsterreinen van wonen, welzijn en zorg. Alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

5.3. Huidig beleid en ontwikkelingen

De Dienst SoZaWe heeft in de gemeente Leeuwarderadeel per 1 januari 2007 invulling aan een lokaal WMO-loket gegeven. In dit loket wordt advies en informatie verstrekt en cliëntondersteuning geboden, op dit moment gericht op met name de prestatievelden 5 en 6. Dit zijn de beide prestatievelden die door de acht gemeenten in Noordwest Friesland aan de Dienst zijn gedelegeerd. In de frontoffice van dit loket wordt advies en informatie verstrekt en vinden de intakes plaats. In de backoffice worden aanvragen verder afgehandeld. Het WMO-loket voor onze gemeente bevindt zich in het gemeentehuis in Stiens. Het loket is laagdrempelig en voor een ieder toegankelijk en zowel fysiek, telefonisch als digitaal goed bereikbaar. De dienstverlening is professioneel, onafhankelijk, onpartijdig en kosteloos. Indicatiestelling en verstrekking van voorzieningen vinden vanuit het loket plaats. Het is echter de bedoeling het bestaande basisloket (voor de prestatievelden 5 en 6) te verbreden met taken die zich daarvoor lenen en deze als plustaken ook bij het loket onder te brengen. Om te voorkomen dat cliënten zich op meerdere plaatsen voor een vraag/voorziening moeten melden is de gemeente voorstander om tot een breed WMO-loket te komen. Deze visie wordt nader uitgewerkt in de op 20 december 2007 door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Wmo-loket Leeuwarderadeel - van zorgloket tot participatieloket”. Deze notitie zal, in overleg met de Dienst, de basis voor de verdere invulling van het WMO-

plusloket in de gemeente Leeuwarderadeel zijn.

5.4 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

- * Dat de inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel voor advies, informatie en ondersteuning terecht kunnen bij één centraal, onafhankelijk en kwalitatief goed en bereikbaar informatiepunt (loket) in het gemeentehuis.
- * Bij het centrale loket worden informatie, voorzieningen en ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn, zorg en inkomensondersteuning in samenhang aangeboden.
- * Dat de tevredenheid over de kwaliteit en de bereikbaarheid van het (brede) WMO-loket een voldoende scoren.
- * Mogelijk ook andere locaties (zoals het Cultureel Centrum “De Skalm”, de bibliotheek in Stiens en de dorpshuizen) als (aanvullende) informatiepunten voor het WMO-loket kunnen worden gebruikt.

5.5 Beleidsactiepunten

Het concreet vorm en inhoud aan de door de gemeenteraad vastgestelde notitie “WMO-loket Leeuwarderadeel; van zorgloket naar participatieloket” geven.

6. Mantelzorg en vrijwilligerswerk (4)

De WMO is de eerste wet die echt opkomt voor mantelzorgers en vrijwilligers. Mantelzorg kan worden omschreven als ‘langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overtreft’.

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel als ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en b.v. sport), vormt een onmisbaar deel van de civil society. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Bij een vrijwillige inzet is de burger niet slechts consument van publieke diensten, maar levert hij/zij ook een actieve bijdrage. Hij/zij geeft niet alleen het eigen ‘meedoen’ vorm, maar draagt ook bij aan het ‘meedoen’ van kwetsbare groepen.

6.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling van dit prestatieveld als volgt.

Het behouden, stimuleren en versterken van mantelzorg en vrijwilligerswerk door het organiseren van volwaardige mantelzorg- en vrijwilligerswerkondersteuning. De gemeente wil dit doen door via lokale steunpunten beleid te ontwikkelen voor ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

6.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Prestatieveld 1 (sociale samenhang en leefbaarheid) is onmiskenbaar aan vrijwilligerswerk gerelateerd. Dit gaat ook op voor het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met enigerlei beperking (prestatieveld 5). De ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk houdt verband met het verstrekken van informatie en advies (prestatieveld 3). Dit prestatieveld strekt zich ook uit tot de prestatievelden 7, 8 en 9: opvang voor mensen met problemen, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en zorg voor mensen met een verslaving.

De voornoemde relatie met vrijwel alle andere prestatievelden onderstreept het belang van mantelzorg en vrijwilligerswerk voor de lokale samenleving. Alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel behoren in principe tot de doelgroep van dit prestatieveld.

6.3 Kansen en mogelijkheden

De kansen en mogelijkheden van de gemeente ten aanzien van dit prestatieveld zijn verwoord in de op 11 oktober 2007 door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Gemeentelijk beleid mantelzorg / vrijwilligerswerk”. Deze notitie schetst een beeld van enerzijds de huidige situatie met betrekking tot de mantelzorg en het vrijwilligerswerk in de gemeente Leeuwarderadeel en anderzijds de kansen en mogelijkheden om de huidige situatie te verbeteren.

6.4 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

* Er naar streven dat er geen tekort meer aan mantelzorgers en vrijwilligers is.

- * Dat er een heldere/duidelijke structuur/continuïteit/coördinatie in de uitvoering van (zorg) door mantelzorgers/vrijwilligers komt.
- * er een adequaat ondersteuningsaanbod (respijtzorg) voor overbelaste mantelzorgers is.

6.5 Beleidsactiepunten

Het concreet vorm en inhoud aan de door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Gemeentelijk beleid mantelzorg en vrijwilligerswerk“ geven.

7. Bevorderen deelname aan de samenleving (5)

Meedoen met de samenleving is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Ouderdom, een beperking, de sociaal economische situatie, psychische problemen of ‘moeilijkheden thuis’ kunnen hindernissen opwerpen om volop in de maatschappij mee te draaien. De WMO vraagt de gemeente hier oog voor te hebben en te zorgen dat mensen met een ‘beperking’ mee kunnen doen in de samenleving.

7.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling van dit prestatieveld als volgt:

De gemeente schept algemene voorwaarden die het mogelijk maken om mensen met ergonomische en/of psychosociale belemmeringen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren.

7.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

Dit prestatieveld kenmerkt zich door het (vaak) collectieve karakter van de voorzieningen die getroffen moeten worden. Hierdoor ontstaat een nauw verband met prestatieveld 1 (leefbaarheid en sociale samenhang). Daarnaast kan een verband met prestatieveld 4 (het vrijwilligerswerk) worden gelegd.

Door het collectieve karakter van deze voorzieningen is de gemeente (naast regisseur) ook één van spelers binnen dit prestatieveld. Andere spelers zijn b.v. de Dienst SoZaWe, het sociaal-cultureel werk en het ouderenwerk. Voorts kan hierbij aan een vorm van opbouwwerk worden gedacht.

7.3 Kansen en mogelijkheden

Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zijn voor de uitvoering van de WMO van belang. Kijkend naar de gemeente Leeuwarderadeel is de vergrijzing één van de belangrijkste demografische ontwikkelingen. Vermaatschappelijking van de zorg is een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling. Mensen die vroeger naar een verzorgingshuis gingen blijven nu zelfstandig in hun eigen woning en krijgen zorg aan huis. Mensen met een verstandelijke of psychische handicap wonen niet meer in een inrichting maar zelfstandig of onder begeleiding in wijken.

Voor het ontwikkelen van een lokaal beleid op dit prestatieveld spelen lange termijn mogelijkheden vaak een belangrijke rol. Welke koers wil de gemeente bepalen om de inwoners zo lang mogelijk, zo zelfstandig mogelijk, te laten wonen en te laten meedoen aan de samenleving. Een werksoort als ‘opbouwwerk’ zou hieraan een belangrijke bijdrage kunnen leveren.

7.4 Huidige situatie

Gesteld kan worden dat dit prestatieveld duidelijk raakvlakken met prestatieveld 6 heeft. Het opheffen van een individuele lichamelijke beperking via prestatieveld 6 kan een belangrijke bijdrage aan actieve deelname aan de samenleving bieden. Prestatieveld 6 wordt door de Dienst SoZaWe Noardwest Fryslân uitgevoerd. Graag willen wij hierbij met de Dienst samenwerken om hier verder vorm en inhoud aan te geven.

Daarnaast richt dit prestatieveld zich echter ook op een breed scala van algemene (voorliggende) gemeentelijke voorzieningen. Te denken valt dan aan o.a.:

- * Het gemeentelijke ouderenbeleid. Door middel van een adequaat ouderenbeleid kan een belangrijke bijdrage aan deelname van senioren aan het maatschappelijke verkeer worden bewerkstelligd.
- * Een aanbod van collectieve voorzieningen, zoals een warme maaltijdvoorziening, personenalarmering, een klussendienst, een boodschappendienst, e.d.

7.5 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

- * Bevorderen van de maatschappelijke participatie.
- * Een zelfredzame bevolking die volop deelneemt aan het maatschappelijk verkeer.
- * Burgers weten de weg naar ondersteuning te vinden als die nodig is.

7.6 Beleidsactiepunten

- * Het via de Dienst SoZaWe blijven aanbieden van een adequaat aanbod van, bij prestatieveld 6 aansluitende, voorzieningen.
- * Het aanbieden van een passend aanbod van algemene/collectieve (voorliggende) voorzieningen.
- * Onderzoeken van de mogelijkheden om in de gemeente Leeuwarderadeel tot een vorm van opbouwwerk te komen. Hierbij past een herijking van het bestaande ouderenwerk.

8. Voorzieningen voor mensen met een beperking (6)

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem. Het compensatiebeginsel in de WMO geeft de gemeente de verplichting om beperkingen te compenseren die iemand ervaart bij het voeren van een huishouding, bij het ontmoeten van mensen of in het vervoer. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Het individuele karakter van een voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze vorm kan geven, zoals bij het collectief vervoer. Of iemand 'toegang' heeft tot een voorziening (hulp in de huishouding, een vervoersvoorziening, een rolstoel of een woning-aanpassing) hangt af van de individuele kenmerken van de betreffende persoon.

8.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling van dit prestatieveld als volgt:

De gemeente compenseert door het verstrekken van collectieve en individuele voorzieningen de lichamelijke en/of psychosociale belemmeringen van haar inwoners waardoor zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

8.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

In de gemeente Leeuwarderadeel neemt de vergrijzing de komende jaren toe. Het ligt dan ook voor de hand dat er sprake zal zijn van een toenemende behoefte aan zorg. De vraag om en de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers (prestatieveld 4) zal hierdoor toenemen. De bereidheid om zich vrijwillig voor anderen in te zetten hangt weer nauw samen met het terrein van de civil society (prestatieveld 1).

Een link met prestatieveld 3 (het WMO-loket) bestaat er omdat de gemeente gehouden is om cliënten in hun zoektocht naar compensatie te informeren, adviseren en ondersteunen.

Een toenemende behoefte aan zorg betekent dat de druk op het beschikbare WMO-budget de komende jaren toe zal nemen. Dit kan inhouden dat - om een acceptabele en haalbare uitvoering van de compensatieplicht te behouden - in voorkomende gevallen collectieve voorzieningen (prestatieveld 5) als voorliggend moeten worden aangemerkt.

Alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

8.3 Kansen en mogelijkheden

Had de gemeente voorheen met de WVG met het begrip 'zorgplicht' (de verplichting om bij een medische noodzaakzorg te bieden) met de komst van de WMO wordt het begrip 'compensatiebeginsel' geïntroduceerd. Het compensatiebeginsel (dat zich over alle beleidsterreinen van de WMO uitstrekt) geeft gemeenten de opdracht voorzieningen (collectief of individueel) te treffen ter compensatie van de beperkingen die hun burgers ondervinden in zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie. Deze voorzieningen stellen burgers in staat om:

- a. een huishouden te voeren
- b. zich te verplaatsen in en om de woning
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoersmiddel
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan

De gemeente kijkt samen met de cliënt welke voorzieningen en/of hulpmiddelen nodig zijn om de hindernissen (in-en-om-huis, in het plaatselijke vervoer en in het sociale verkeer) weg te nemen.

Het compensatiebeginsel is (nog) een vrij onbekend begrip, zowel voor de burgers als voor de gemeente. Het begrip speelt voor de WMO-visie van de gemeente een belangrijke rol; de cultuuromslag heeft betrekking op de lokale toepassing van het compensatiebeginsel. Burgers (die dat kunnen) zullen, meer dan tot nu toe, zelf oplossingen moeten bedenken voor problemen die zich in hun sociale omgeving voordoen. Het beroep op de eigen spankracht van burgers neemt toe. De eigen verantwoordelijkheid gaat een belangrijke plaats innemen. (Vrijwillige) inzet van burgers en het gebruik maken van collectieve voorzieningen zijn voorliggend aan professionele hulp en zorg. Dat vraagt om een andere benadering van alle spelers in het veld. Het gaat om een balans tussen eigen verantwoordelijkheid van de burger en overheidsverantwoordelijkheid. Met het compensatiebeginsel heeft de gemeente een instrument in handen waarmee zij mogelijkheden heeft om te kiezen voor het verlenen van collectieve voorzieningen boven het verstrekken van individuele voorzieningen. Collectieve voorzieningen kunnen een snelle en regelarme oplossing bieden voor een aantal beperkingen die mensen ondervinden en zijn meestal direct inzetbaar. Voorbeelden hiervan zijn: klussen- en vrijwilligerdiensten, warme maaltijdvoorzieningen, een (boodschappen)bezorgdienst en een voorzieningendepot.

8.4 Huidige situatie

In onze gemeente is het grootste deel van dit prestatieveld - de individuele voorzieningen - aan de Dienst SoZaWe Noordwest Fryslân in Franeker gedelegeerd. De Dienst voert het gemeentelijke beleid ten aanzien van de huishoudelijke verzorging, de vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woningaanpassingen uit. De Dienst doet dit voor acht gemeenten in de regio Noordwest Friesland. De Dienst voert deze werkzaamheden vanaf 1 januari 2007 (de ingangsdatum van de WMO) uit op basis van het in mei 2006 vastgestelde Visie- en Beleidsdocument Wet Maatschappelijke Ondersteuning "Door Maatwerk Betere Zorg". Op basis van dit Visie- en Beleidsdocument zijn ook de diverse voor de uitvoering van de WMO benodigde verordeningen/besluiten door de Dienst vastgesteld.

Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor de algemene (collectieve) voorzieningen. Deze voorzieningen kunnen, zoals al aangegeven, als voorliggend ten aanzien van de individuele voorzieningen vanuit de Dienst worden beschouwd. Duidelijk zal dan ook moeten zijn welk aanbod van collectieve voorzieningen in de gemeente Leeuwarderadeel kan worden geboden.

8.5 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

Het binnen de wettelijke en financiële mogelijkheden verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

8.6. Beleidsactiepunten

1. Het via de Dienst SoZaWe blijven aanbieden van een adequaat aanbod van voorzieningen in de vorm van hulp in de huishouding, vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woningaanpassingen, waardoor mensen mee kunnen doen.

9. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg (7/8/9)

Maatschappelijke opvang (prestatieveld 7) omvat activiteiten als het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven. Ook vrouwenopvang (het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten) valt onder prestatieveld 7.

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg (prestatieveld 8) wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als wat in de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) nu hieronder wordt verstaan. Het gaat hier om: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg en het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen. Maar ook het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bieden van psychosociale hulp bij rampen is niet bij de WMO ondergebracht. Dit is expliciet van de WMO uitgezonderd.

Ambulante verslavingszorg (prestatieveld 9) doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van bestrijding van overlast door verslaving.

9.1 Doelstelling

De gemeente formuleert de doelstelling op het voornoemde prestatievelden als volgt:
Het bieden van hulp op maat, aan de inwoners die dit nodig hebben, op de terreinen maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheid en verslavingszorg.

9.2 Samenhang met andere prestatie- en beleidsvelden

De prestatievelden 7, 8 en 9 staan onderling met elkaar in verbinding. Maatschappelijke opvang kan het gevolg zijn van problematieken die zich voor doen op het terrein van (psychische) gezondheid. Maar ook als gevolg van relatie- en/of verslavingsproblematiek. In principe kunnen de prestatievelden 7, 8 en 9 in meer of mindere mate de overige prestatievelden raken. B.v. in leefbaarheid en sociale samenhang (prestatieveld 1) als er sprake is van burenoverlast als gevolg van verslavingsproblematiek. Ook is het van belang dat de gemeente haar burgers informatie over maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg verstrekt. Maar ook werkt aan preventie van problemen zoals het voorkomen van overmatig alcohol en drugsgebruik onder jongeren (de prestatievelden 2 en 3). Binnen de OGGZ zijn veel mantelzorgers (prestatieveld 4) actief. Door het beschikbaar stellen van algemene (prestatieveld 5) en individuele voorzieningen (prestatieveld 6) creëert de gemeente voor deze doelgroepen mogelijkheden om mee te kunnen blijven doen. Alle inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel behoren in principe tot de doelgroep van de prestatievelden 7, 8 en 9.

9.3 Kansen en mogelijkheden

De prestatievelden 7, 8 en 9 worden geregisseerd vanuit de gemeente Leeuwarden. De

gemeente Leeuwarden is in de regio Fryslân de centrumgemeente voor deze prestatievelden. De financiële middelen die van de Rijksoverheid voor deze prestatievelden beschikbaar worden gesteld worden dan ook aan de gemeente Leeuwarden toegekend. Beleid ten aanzien van deze prestatievelden wordt ook in overleg met de gemeente Leeuwarden ontwikkeld. Daarnaast heeft de gemeente Leeuwarderadeel zich individueel aangesloten bij het regionaal meldpunt huiselijk geweld voor de provincie Fryslân van de Stichting “Fier Fryslân”. Een voorziening die ook nog onder deze prestatievelden (prestatieveld 8) valt is de Stichting “Aanzet”. Deze Stichting verricht werkzaamheden ter bevordering van de maatschappelijke participatie van mensen met een GGZ verleden. Beide voornoemde Stichtingen bieden een prima lokale aanvulling op het eerder genoemde regionale voorzieningenniveau via de gemeente Leeuwarden. Wij zijn van mening dat de inwoners van onze gemeente blijvend gebruik van de beide voornoemde voorzieningen moeten kunnen blijven maken.

9.4 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren op dit prestatieveld bereiken

- * Er is hulp voor mensen in een crisissituatie.
- * Het beperken van huiselijk geweld.
- * Een goede afstemming tussen hulpverlening, hulpverleners onderling en politie.
- * Een adequate verslavingszorg.
- * Een gezond woon- en leefklimaat voor alle inwoners, waarbij extra aandacht en ondersteuning is voor mensen die in maatschappelijke of geestelijke zin inde knel dreigen te geraken.

9.5 Beleidsactiepunten

1. In samenwerking met de regio (en de centrumgemeente) verder beleid ontwikkelen op de prestatievelden 7, 8 en 9.
2. Beleid- en actiepunten formuleren op het gebied van preventie, signalering en nazorg.
3. Een blijvende financiële steun aan “Fier Fryslân“ en aan “Aanzet” blijven bieden.
4. Stimuleren dat het Sociaal Team zo optimaal mogelijk functioneert, waardoor een goede afstemming tussen betrokken partijen plaatsvindt en waarbij betrokken partijen zich gezamenlijk inspannen om gesignaleerde problemen vroegtijdig op te lossen.

10. Burgerparticipatie, communicatie en verantwoording

10.1 Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is een brede, algemene, term voor alle activiteiten die de overheid (dus ook de gemeente) onderneemt om haar burgers bij haar activiteiten te betrekken. Het gaat de wetgever bij de WMO niet louter om belangenbehartiging, maar ook om blijvende betrokkenheid van haar burgers bij een bredere visie op maatschappelijke ondersteuning in de gemeente.

Naast betrokkenheid van de burgers is ook de betrokkenheid van allerhande organisaties, zoals welzijnsinstellingen, zorgaanbieders, woningcorporaties, e.d. van belang.

10.2 Meepraten met de WMO

Los van de voornoemde wettelijke plicht vindt de gemeente Leeuwarderadeel het van groot belang om haar burgers bij het opstellen, maar ook het wijzigen, van WMO-beleid te betrekken. Dit gaat verder dan alleen informeren. De burgers moeten hun mening kunnen geven over - en inbreng kunnen hebben bij - de totstandkoming van het WMO-beleid. Het levert inzicht in specifieke wensen en behoeften van burgers, creëert draagvlak, draagt bij aan de ontwikkeling en betrokkenheid van individuele burgers en bevordert de tevredenheid onder de burgers.

Om invulling aan het vorenstaande te geven is in de gemeente Leeuwarderadeel voor een meersporenbeleid gekozen. Dit beleid bestaat uit:

- * een WMO-Adviesraad;
- * een Breed Overleg (een gemeentelijke klankbordgroep van verenigingen/organisaties);
- * de mogelijkheid voor een raadpleging en andere flexibele vormen van burgerparticipatie.

Dit beleid staat verwoord in de door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Burgerparticipatie WMO”.

De WMO-Adviesraad is inmiddels ingesteld en met haar werkzaamheden gestart.

Het Breed Overleg zal in de loop van 2008 vorm en inhoud krijgen.

Het gebruik van een raadpleging en/of een andere flexibele vorm van burgerparticipatie is afhankelijk van de vraag.

10.3 Communicatie

De WMO is een participatiewet.

Dit houdt in dat de gemeente goed over het WMO-beleid en de uitvoering daarvan met zowel de inwoners van de gemeente als met de organisaties/verenigingen die bij de WMO zijn betrokken moet communiceren. Om hier vorm aan te geven is het Communicatieplan WMO “Communiceren over de WMO doen we zo” opgesteld. Dit Communicatieplan is op 20 december 2007 door de gemeenteraad vastgesteld en zal de komende jaren de basis voor de verdere communicatie rondom de WMO zijn. Wij streven naar een heldere communicatiestructuur rondom de WMO.

10.4 Verantwoording

Op grond van artikel 9 van de WMO publiceren burgemeester en wethouders jaarlijks voor 1 juli een verantwoording voor de prestatie op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning in het voorafgaande jaar. Daarmee vindt verantwoording plaats aan de

gemeenteraad, de inwoners en de Minister van het beleid en de uitvoering daarvan. Hierbij kan o.a. gebruik worden gemaakt van landelijke benchmarks, enquêtes, klanttevredenheids-onderzoeken, e.d. De gemeenteraad kan op basis van deze verantwoording, gehoord de inwoners en belanghebbenden, het beleid aanpassen.

Op dit moment zijn wij nog op zoek naar de voor onze gemeente meest gewenste wijze van verantwoording.

10.5 Wat wil de gemeente Leeuwarderadeel de komende jaren ten aanzien van de burgerparticipatie, communicatie en verantwoording bereiken

- * Een actieve WMO-Adviesraad.
- * Een actieve betrokkenheid van de inwoners *van* en de organisaties *uit* de gemeente Leeuwarderadeel bij het gemeentelijke WMO-beleid.
- * Een duidelijke/heldere communicatiestructuur voor het gemeentelijke WMO-beleid.
- * Een duidelijke/heldere jaarlijkse verantwoording aan de inwoners van onze gemeente en gemeenteraad van het gevoerde WMO-beleid.

10.6 Beleidsactiepunten

1. Op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Burgerparticipatie WMO” verder invulling aan de betrokkenheid van burgers en maatschappelijke organisaties bij het gemeentelijke WMO-beleid geven.
2. Het op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Communicatieplan “Communiceren over de WMO doen we zo” verder invulling aan de communicatie rondom de WMO geven.
3. Verder invulling aan de jaarlijkse verantwoording van de WMO aan de gemeenteraad, de burgers en andere belanghebbenden geven.

11. Financiën

De financiering van de WMO verloopt via de algemene uitkering uit het gemeentefonds én de autonome gemeentelijke financiële middelen (in de vorm van gemeentelijke belastingen, leges, e.d.).

De WMO strekt zich uit over verschillende gemeentelijke beleidsterreinen, van vrijwilligerswerk, mantelzorg tot het verstrekken van individuele voorzieningen.

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de begroting vast waarbij deze de beleidskeuzes maakt en de budgetten voor de verschillende WMO-beleidsterreinen vaststelt.

Deze budgetten zullen in de jaren 2009 t/m 2011 als een bijlage aan dit Beleidsplan worden toegevoegd.

Hieronder een overzicht van de voor het jaar 2008 voor de onder de brede WMO vallende beleidsterreinen beschikbare financiële middelen

<u>Beleidsveld:</u>	<u>Budget 2008</u>
* Voorzieningen gehandicapten:	€ 357.955,--
* Huishoudelijke verzorging:	€ 587.841,--
* Uitvoeringskosten Dienst SoZaWe:	€ 78.335,--
* Budget "Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg":	5 1.400,--
* Bijdrage AWBZ:	€ 32.850,--
* Budget "Zorgvernieuwingsprojecten OGGZ":	€ 5.425,--
* Budget invoering "Participatieloket":	€ 5.000,--
* Werkbudget WMO-Adviesraad:	€ 2.500,--
* Uitwerking "Communicatieplan WMO":	€ 1.250,--
* WMO advieskosten:	€ 2.000,--
* Stelpost 'Mantelzorgondersteuning':	€ 16.039,--
* Post 'Maatschappelijke participatie':	€ 1.496,--
* Bibliotheekwerk:	€ 201.794,--
* Stelpost 'Bibliotheekvernieuwing':	€ 11.890,--
* Amateurstische kunstbeoefening:	€ 40.876,--
* Beheer/onderhoud kinderspeelsterreinen:	€ 13.425,--
* Activiteiten dorpsbelangen, buurt- en wijkverenigingen:	€ 3.125,--
* Peuterspeelzaalwerk Stichting 'Welzijn Middelsee':	€ 173.161,--
* Jeugd- en jongerenwerk Stichting 'Welzijn Middelsee':	€ 73.340,--
* Overige subsidies jeugd- en jongerenwerk (speel-o-theek, vakantie-activiteiten):	€ 2.020,--
* Subsidies sportverenigingen:	€ 3.122,--
* Project "GO4Sport":	€ 11.000,--
* Subsidie gemeentelijk kunstbeleid:	€ 7.710,--
* Algemeen Maatschappelijk Werk (HWL en Interzorg):	€ 67.450,--
* Schoolmaatschappelijk Werk (HWL en Interzorg):	€ 10.650,--
* Dienstenaanbod opvang/begeleiding asielzoekers:	€ 9.600,--
* Sociaal Team:	€ 5.000,--
* Ouderenwerk Stichting 'Welzijn Middelsee':	€ 65.156,--
* Mantelzorg/vrijwilligerswerk Stichting 'Welzijn Middelsee':	€ 15.987,--
* Slachtofferhulp Nederland:	€ 2.399,--
* Huiselijk geweld (Stichting 'Fier Fryslân'):	€ 2.615,--
* Subsidiebeleid dorpshuizen:	€ 2.300,--

* Jeugdgezondheidszorg 0 - 4 jaar (Thuiszorg Het Friese Land):	€ 141.899,--
* Jeugdgezondheidszorg 0 - 4 jaar (Maatwerkdeel):	€ 9.000,--
* Jeugdgezondheidszorg 4 - 19 jaar (GGD-Fryslân):	€ 140.165,--
* Voorbereidingen CJG/EKD/Verwijsindex:	€ 17.130,--
* Jong in Middelsee:	€ 5.000,--
* Beheer Activiteitencentrum 'De Skalm':	€ 138.746,--
* Onvoorzien Stichting 'Welzijn Middelsee':	<u>€ 15.000,--</u>
 Totaal:	 € 2.281.651,-- =====

Daarnaast is er nog een stelpost "WMO" voor noodzakelijke c.q. onvoorziene uitgaven. Deze stelpost kent voor 2008 een budget van € 36.176,--.

Voorzover deze middelen niet in 2008 worden besteed, worden deze voor de jaren 2009 t/m 2011 gereserveerd.

12. Overzicht beleidsdoelstellingen en beleidsacties

De doelstelling op het prestatieveld ‘Leefbaarheid en sociale samenhang’ (pag. 13) is:

De gemeente bevordert deelname aan het sociale leven, actief burgerschap en zelfredzaamheid van haar inwoners door dorps-, wijk- en buurtbeheer en dorps-, wijk- en buurtgerichte werken te zien als basiswerkwijze bij beleidsontwikkelingen. Daarbij zullen ontwikkelingen van dorps-, wijk- en buurtverenigingen en dorps-, wijk- en buurtgerichte samenwerkingsverbanden in Leeuwarderadeel worden ondersteund, gefaciliteerd en geïntensiveerd en zullen inwoners worden betrokken bij de ontwikkeling van het beleid op de diverse terreinen.

Beleidsactiepunten

- * Het, waar mogelijk, meewerken aan het leefbaar houden van de dorpen. Dit kan in de vorm van:
 - het behoud van zgn. ‘harde voorzieningen’, zoals een school, een winkel, een (goede) busverbinding en een dorps huis.
 - het faciliteren van zgn. ‘zachte voorzieningen’, zoals een veilig gevoel, betrokkenheid en elkaar helpen.
- * Het verder uitwerken en up-to-date houden van het gemeentelijke accommodatiebeleid (waaronder het dorps huizenbeleid);
- * Het minimaal handhaven, en waar mogelijk verbreden, van het gemeentelijke subsidiebeleid voor voorzieningen die de leefbaarheid en de sociale samenhang kunnen bevorderen: kinderspeel terreinen, samenlevingsactiviteiten, recreatieve voorzieningen, amateuristische kunstbeoefening, e.d.;
- * Een tijdige en heldere communicatie met inwoners over zaken die een dorp/wijk/buurt aangaan. Hieronder vallen ook de periodieke gesprekken met de verenigingen van dorpsbelangen;
- * Het stimuleren van de vorming van dorps-, wijk- en buurtnetwerken; en
- * Meewerken aan het verder uitwerken van de vastgestelde dorpspiegels.

De doelstelling op het prestatieveld ‘Preventieve ondersteuning jeugd’ (pag. 15) is:

Jongeren in een veilige, gezonde en stimulerende leefomgeving laten opgroeien met als doel hun talenten te kunnen ontwikkelen en hen een passende positie in de samenleving te laten verwerven en op te groeien tot volwassenen die zich verantwoordelijk weten voor zichzelf, de ander en de samenleving.

Beleidsactiepunten

- * Het aan jongeren aanbieden van een passend aanbod van recreatieve, sport- en culturele activiteiten”.
- * Opvoedings- en opgroei ondersteuning versterken en daardoor verantwoordelijke opvoeders en jongeren creëren. Hierbij de mogelijkheden voor laagdrempelige steunpunten opvoeding- en opgroei problemen nader uitwerken.
- * In regioverband (Jong in Middelsee) werken aan een sluitende ketenaanpak 0 - 25 jaar van integrale zorgverlening, met bijzondere aandacht (via het Sociaal Team) voor gezinnen met meerdere problemen (ook wel als multi-probleem aangeduid).
- * Het, met alle hierbij betrokken partijen, ontwikkelen van een goede afstemmingsstructuur (netwerken) tussen de drie genoemde leeftijdsfasen.
- * Het inspelen op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen rondom het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- * Het in stand houden, en waar mogelijk versterken, van op dit prestatieveld betrekking hebbende voorzieningen.

De doelstelling op het prestatieveld 'Informatie en advies' (pag. 18) is:

Het organiseren van activiteiten gericht op het aanbieden van informatie en advies gericht op het wegwijs maken van burgers in het veld van de maatschappelijke ondersteuning. De gemeente wil dit doen door het doorontwikkelen van het bestaande 'basisloket' van de Dienst SoZaWe in het gemeentehuis tot HET loket voor informatie over diensten, producten en voorzieningen op het gehele gebied van wonen, welzijn en zorg.

Beleidsactiepunten

Het concreet vorm en inhoud aan de door de gemeenteraad vastgestelde notitie "WMO-loket Leeuwarderadeel; van zorgloket naar participatieloket" geven.

De doelstelling op het prestatieveld 'Mantelzorg en vrijwilligerswerk' (pag. 20) is:

Het behouden, stimuleren en versterken van mantelzorg en vrijwilligerswerk door het organiseren van volwaardige mantelzorg- en vrijwilligerswerkondersteuning. De gemeente wil dit doen door via lokale steunpunten beleid te ontwikkelen voor ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Beleidsactiepunten

Het concreet vorm en inhoud aan de door de gemeenteraad vastgestelde notitie "Gemeentelijk beleid mantelzorg en vrijwilligerswerk" geven.

De doelstelling op het prestatieveld 'Bevorderen deelname aan de samenleving' (pag. 22) is:

De gemeente schept algemene voorwaarden die het mogelijk maken om mensen met ergonomische en/of psychosociale belemmeringen zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren.

Beleidsactiepunten

- * Het via de Dienst SoZaWe blijven aanbieden van een adequaat aanbod van, bij prestatieveld 6 aansluitende, voorzieningen.
- * Het aanbieden van een passend aanbod van algemene/collectieve (voorliggende) voorzieningen.
- * Onderzoeken van de mogelijkheden om in de gemeente Leeuwarderadeel tot een vorm van opbouwwerk te komen. Hierbij past een herijking van het bestaande ouderenwerk.

De doelstelling op het prestatieveld 'Voorzieningen voor mensen met een beperking' (pag. 24) is:

De gemeente compenseert door het verstrekken van collectieve en individuele voorzieningen de lichamelijke en/of psychosociale belemmeringen van haar inwoners waardoor zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Beleidsactiepunten

Het via de Dienst SoZaWe blijven aanbieden van een adequaat aanbod van voorzieningen in de vorm van hulp in de huishouding, vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woning-aanpassingen, waardoor mensen mee kunnen doen.

De doelstelling op het prestatieveld 'Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg' (pag. 26) is:

Het bieden van hulp op maat, aan de inwoners die dit nodig hebben, op de terreinen maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheid en verslavingszorg.

Beleidsactiepunten

1. In samenwerking met de regio (en de centrumgemeente) verder beleid ontwikkelen op de prestatievelden 7, 8 en 9.
2. Beleid- en actiepunten formuleren op het gebied van preventie, signalering en nazorg.

3. Stimuleren dat het Sociaal Team zo optimaal mogelijk functioneert, waardoor een goede afstemming tussen betrokken partijen plaatsvindt en waarbij betrokken partijen zich gezamenlijk inspannen om gesignaleerde problemen vroegtijdig op te lossen.

De gemeentelijke doelstellingen ten aanzien van de begrippen burgerparticipatie, communicatie en verantwoording (pag. 29) zijn:

- * Een actieve WMO-Adviesraad.
- * Een actieve betrokkenheid van de inwoners *van* en de organisaties *uit* de gemeente Leeuwarderadeel bij het gemeentelijke WMO-beleid.
- * Een duidelijke/heldere communicatiestructuur voor het gemeentelijke WMO-beleid.
- * Een duidelijke/heldere jaarlijkse verantwoording aan de inwoners van onze gemeente en gemeenteraad van het gevoerde WMO-beleid.

Beleidsactiepunten

1. Op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde notitie “Burgerparticipatie WMO” verder invulling aan de betrokkenheid van burgers en maatschappelijke organisaties bij het gemeentelijke WMO-beleid geven.
2. Het op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Communicatieplan “Communiceren over de WMO doen we zo” verder invulling aan de communicatie rondom de WMO geven.
3. Verder invulling aan de jaarlijkse verantwoording van de WMO aan de gemeenteraad, de burgers en andere belanghebbenden geven.

13. Tijdsplanning

1. Behandeling van het concept WMO-Beleidsplan in het college van burgermeester en wethouders. Het college stelt het concept hierbij definitief vast: mei 2008
2. Concept WMO-Beleidsplan om advies naar de WMO-Adviesraad sturen en tevens gedurende een periode van zes weken voor een ieder in het gemeentehuis ter visie leggen: juni/juli 2008
3. Bespreken advies WMO-Adviesraad en de eventueel ontvangen reacties vanuit de ter visie legging in het college van burgemeester en wethouders: september 2008
4. Vaststellen (eventueel op basis van 3 aangepast) WMO-Beleidsplan door de gemeenteraad: oktober 2008